

Posudek na bakalářskou práci: Tomáš Nečas – Václav Štěpán Kaplický v pramenech a rozbor utrakvistického textu modliteb ze 17. století

To základní, co je třeba říci o práci Tomáše Nečase, jest, že jde o práci smysluplnou, přidávající zcela konkrétní poznatky k poznání české minulosti: Edice a komentář starého, v tomto případě rukopisného textu, je věc pozitivní, zvláště pak v tomto případě, kdy jde o historicky poměrně významnou, ale pramálo zpracovanou postavu V. Š. Teplického a o jeden z méně známých zákrutů českých náboženských dějin. Téma je tedy zvoleno dobře a zvládnuto profesionálně. Kladně je třeba hodnotit i autorovo zpracování a dokladování jeho základní teze, to jest – že Teplického pojetí úcty vůči svatým je výrazně ovlivněno luteranismem. Tato teze byla jasně prokázána. Rovněž stylistická stránka práce je velmi uspokojivá: Tento autor je zvyklý se písemně vyjadřovat a na jeho práci je to vidět. Na pozadí tohoto pozitivního hodnocení necht' jsou pak vnímány námitky.

Základní námitkou je konstatování, že autor se zabývá tematikou úcty svatých, dokonce se v poděkování zmiňuje o řadě teologů, s nimiž spolupracoval – avšak, jeho přístup k tomuto tématu neodpovídá předpokládané historické poučenosti a spíše než přesnou reprodukcí dobového pohledu je jakousi autorovým rozvíjeným náboženským hloubalstvím. V. Š. Teplický se polemicky vymezuje vůči katolickému pojetí svatosti a úcty ke svatým – leč, autor práce toto původní pojetí a další s ním související témata spíše zkrusluje než vysvětluje. Zejména je to vidět v úvodu a závěru: úvahy o „atributu smrtelnosti“ (7), o „bílých místech v učení církve“ (8), o herezi jakožto tom, co „překračuje ortodoxii“, jakož i citovaný výběr autorů svědčí, že autor čerpá spíše z různých „dekonstruktivistů“ původní teologie (Le Goff, Macek atd.) než z autentických teologických pramenů, resp. z novodobých autorů, kteří primárně vysvětlují „jak to bylo míněno“ a ne „jak to bylo NEmíněno“. Závěrečné úvahy o zmizení modlitby vůbec jsou pak už vůbec projevem teologické samohonky.

Konkrétní ukázkou, jak autor původní problematiku nezná, je s. 38, kde autor uvádí svátky katolického církevního roku s odvoláním na práci A. Adama – a jednak uvádí nijak nemotivovaný výběr ze svátků církevního roku (těch je ovšem mnohem více!), jednak svátky z doby daleko pozdější (Panny Marie bez hříchu počaté!!). Na téže straně je jeho úvaha o tom, že Teplický píše modlitby jen k některým svatým proto, že ty ostatní neuznává, je neodůvodněná („jako pravděpodobnější se jeví“...). Praxe středověkých sakramentářů uvádět pouze vybrané svátky byla zcela běžná.

Taktéž úvaha o českém národě na s. 39 je zmatená.

Když na s. 43 autor praví „konstatujeme tedy, že k vysvobozujícímu skutku spasení došlo v dějinách jen jednou“ – konstatuje to jakožto autor bakalářské práce, jako alter ego V. Š. Teplického nebo jako soukromý teolog?

Představa, že je to až Luther, kdo hřích „neredukuje na pohlavní pud“ (45), je absurdní a svědčí opět o základní neznalosti teologie.

Závěrečná věta o tom, že by reformátoři mladší generace byli vůči člověku jistě „laskavější“ – tu se mi ani nechce komentovat.

Pro případnou publikaci – která by byla velmi žádoucí! – doporučuji tyto zbytečné „okrasy“ odstranit.

Navrhuji hodnocení 41 bodů.

Doc. Mgr. Martin Putna, Dr.